

प्रधान मंत्री कृषि सिंचन योजनेंतर्गत केंद्र पुरस्कृत
सूक्ष्म सिंचन योजना सन २०१५-१६ मध्ये राज्यात
राबविण्यासाठी प्रशासकीय मान्यता देण्याबाबत...

महाराष्ट्र शासन

कृषी, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग

शासन निर्णय क्रमांक: सुसिंचो-२११५/प्र.क्र.२८४/४अ

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक

मंत्रालय, मुंबई-४०००३२

तारीख: ३१ ऑगस्ट, २०१५

वाचा

- १) केंद्र शासनाने www.agricoops.nic.in या सांकेतिक स्थळावर निर्गमित केलेल्या राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानाच्या मार्गदर्शक सुचना
- २) शासन निर्णय क्रमांक: शाशेअ २०१४/प्र.क्र.८६/४अ, दि.२१/०४/२०१४
- ३) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. F.No./११-३५/२०१५-Hort, दि.१५/०४/२०१५
- ४) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. F.No./११-४२/२०१५/Hort, दिनांक २२/०५/२०१५
- ५) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. F.No.११-११४/२०१५/Hort, दिनांक ९/०६/२०१५
- ६) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. F.No./११-४२/२०१५/Hort, दिनांक १५/०६/२०१५
- ७) केंद्र शासनाचे पत्र क्र. F.No./११-७०/२०१५/Hort, दिनांक ३०/०६/२०१५
- ८) कृषि आयुक्तालयाचे पत्र क्र.जा/फलो-४/प्र.कृ.सिं.यो./प्र.मा./८१०/१५, दिनांक १५/०७/२०१५.

प्रस्तावना

सूक्ष्म सिंचन योजना सन २०१४-१५ या वर्षात केंद्र पुरस्कृत राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानांतर्गत - शेतावरील पाणी व्यवस्थापन उप अभियान म्हणून राबविण्यात आली. सदरहू उप अभियानामध्ये केंद्र व राज्य हिश्याचे प्रमाण ८०:२० असे होते. केंद्र शासनाने सन २०१५-१६ पासून सूक्ष्म सिंचन योजना,

प्रधानमंत्री कृषि सिंचन योजनेंतर्गत केंद्र पुरस्कृत सूक्ष्म सिंचन योजना नावाने राबविण्याचे निश्चित केले. केंद्र शासनाने संदर्भाधीन अनुक्रमांक ५ येथील दिनांक ९ जून, २०१५ रोजीच्या पत्रान्वये, योजनेची अंमलबजावणी करताना केंद्र व राज्य हिश्याच्या अर्थसहाय्याचे प्रमाण ५०:५० विचारात घेण्यात यावे व आवश्यक असेल तिथे सन २०१४-१५ च्या राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियानाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार कार्यवाही करावी, असे कळविले आहे.

केंद्र शासनाने, प्रधान मंत्री कृषि सिंचन योजनेंतर्गत केंद्र पुरस्कृत सूक्ष्म सिंचन योजना सन २०१५-१६ मध्ये राज्यात राबविण्यासाठी संदर्भाधीन अनुक्रमांक ७ येथील पत्रान्वये सन २०१५-१६ करीता राज्यासाठी रु.३५३.५० कोटी एवढ्या रकमेच्या कार्यक्रमास मान्यता दिलेली आहे. यामध्ये केंद्र हिस्सा रु.१७६.७५ कोटी व राज्य हिस्सा रु.१७६.७५ कोटी एवढा आहे. केंद्र शासनाने दिलेल्या मंजूरीनुसार प्रधान मंत्री कृषि सिंचन योजनेंतर्गत केंद्र पुरस्कृत सूक्ष्म सिंचन योजनेच्या रु.३५३.५० कोटी (अक्षरी रुपये तीनशे त्रेपन्न कोटी पन्नास लाख फक्त) एवढ्या रकमेच्या वार्षिक कृति आराखड्यास प्रशासकीय मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय

मंजूर कार्यक्रम:

१. प्रधान मंत्री कृषि सिंचन योजनेंतर्गत केंद्र पुरस्कृत सूक्ष्म सिंचन योजना सन २०१५-१६ मध्ये राबविण्याकरीता केंद्र हिश्यापोटी रु.१७६.७५ कोटी (अक्षरी रुपये एकशे शहात्तर कोटी पंचाहत्तर लाख फक्त) व त्यास पूरक राज्य हिस्सा रु.१७६.७५ कोटी (अक्षरी रुपये एकशे शहात्तर कोटी पंचाहत्तर लाख फक्त) अशा एकूण रु.३५३.५० कोटी (अक्षरी रुपये तीनशे त्रेपन्न कोटी पन्नास लाख फक्त) निधीच्या वार्षिक कृति आराखड्यास शासनाची प्रशासकीय मान्यता देण्यात येत आहे.
२. सन २००८-०९ पासून राज्य हिश्याचा निधी जिल्ह्यांचे जिल्हा नियोजन समितीमार्फत वितरीत करण्यात येतो. या बाबतची सुधारीत कार्यपद्धती राज्य शासनाच्या नियोजन विभागाचा शासन निर्णय क्र.जीवायो-१००७/प्र.क्र.३९/कार्यासन-१४१४, दि.१६ फेब्रुवारी, २००८ अन्वये निश्चित करण्यात आली आहे. सदरहू शासन निर्णयानुसार जिल्हास्तरावर जिल्हाधिकारी यांनी योजनेची अंमलबजावणी करावी.

३. सन २०१५-१६ या वर्षात उपलब्ध होणारा निधी, सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षात व या योजनेतील पूर्व परवानगीने बसविण्यात आलेल्या संचासाठीच वापरण्यात यावा.

पात्र लाभार्थी:

खालील अटींची पूर्तता करणारे शेतकरीच सदर योजनेचा लाभ घेण्यास पात्र असतील:

१. शेतकऱ्यांच्या नावे मालकी हक्काचा ७/१२ व ८-अ उतारा असावा.
२. शेतकऱ्याकडे सिंचनाची सुविधा उपलब्ध असावी व त्याची नोंद ७/१२ उतान्यावर असावी. ७/१२ उतान्यावर सिंचनाच्या सुविधेबाबतची नोंद नसल्यास विहिर किंवा शेततळ्याबाबत शेतकऱ्याकडून स्वयं घोषणा पत्र घेण्यात यावे. इतर साधनाद्वारे (बंधारे/कॅनॉल) सिंचनाची व्यवस्था असल्यास संबंधित (जलसंधारण/जलसंपदा) विभागाच्या अधिकाऱ्याचे प्रमाणपत्र शेतकऱ्याकडून घेण्यात यावे.
३. सामुहिक सिंचनाची सुविधा उपलब्ध असल्यास इतर संबंधितांचे करारपत्र असावेत.
४. विद्युत पंपाकरीता कायमस्वरूपी विद्युत जोडणी असावी. त्या पृष्ठ्यर्थ शेतकऱ्याकडून मागील नजीकच्या काळाची विद्युत बिलाची प्रत प्रस्तावा सोबत घेण्यात यावी. सोलर पंपाची व्यवस्था असल्यास सोलर पंप बसवून घेतल्याबाबतचे पत्र व सोलर पंपाबाबतची कागद पत्रे प्रस्तावा सोबत घेण्यात यावी.
५. अनुदानाची रक्कम थेट शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यात जमा होणार असल्याने राष्ट्रीयकृत/शेड्युल्ड बँकेत खाते असल्याचा पुरावा. आधार नंबर असल्यास, सदर बँक खाते आधार कार्ड नंबरशी संलग्न असावे. तथापि, अर्ज स्विकारतेवेळी बँक खाते आधारकार्डशी संलग्न नसले तरी अर्ज स्विकारण्यात यावा. मात्र प्रत्यक्ष अनुदानाची अदायगी करताना बँक खाते आधारकार्डशी संलग्न करण्याबाबत लाभार्थ्यांना प्रवृत्त करावे.
६. पात्र शेतकऱ्यांस पाच हेक्टर क्षेत्राच्या मर्यादेत सूक्ष्म सिंचनाचा लाभ देण्यात यावा. यापूर्वी शेतकऱ्याने कोणत्याही योजनेतून सूक्ष्म सिंचनाचा लाभ घेतला नसावा. तशाप्रकारचे “लेखी निवेदन” शेतकऱ्याकडून घेण्यात यावे. त्याचप्रमाणे तालुका कृषि अधिकारी कार्यालयातील

नोंदी वरून त्याची प्रत्यक्षात खात्री करून घेण्यात यावी. याबाबतची खातरजमा करण्याची संपूर्ण जबाबदारी कृषि सहायक/कृषि पर्यवेक्षक/ तालुका कृषि अधिकारी यांची राहिल.

देय अनुदान:

केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार सदर योजने अंतर्गत लाभार्थ्यांना देय असलेले अनुदान खालील प्रमाणे असेल:

अ) अवर्षण प्रवण क्षेत्र	-I. अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकरी -	६०%.
	II. इतर शेतकरी	- ४५%.
ब) अवर्षण प्रवण क्षेत्राबाहेर	-I. अल्प व अत्यल्प भूधारक शेतकरी -	४५%.
	II. इतर शेतकरी	- ३५%.

योजनेची अंमलबजावणी:

१. कृषि आयुक्तालयाकडून योजनेच्या सन २०१५-१६ या वर्षासाठी मार्गदर्शक सूचना निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून ७ दिवसांच्या कालावधीत सदर योजनेतर्गत लाभार्थ्यांकडून अर्ज प्राप्त करून घेण्यासाठी जिल्हा स्तरावर योजनेस व्यापक प्रमाणात प्रसिद्धी देण्यात यावी. त्यासाठी एस.एम.एस.द्वारे, ग्रामपंचायतींच्या नोटीस बोर्डवर तसेच कृषि सहायक, कृषि पर्यवेक्षक, मंडळ कृषि अधिकारी, उपविभागीय कृषि अधिकारी, तालुका कृषि अधिकारी, जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी, पंचायत समिती, तहसील व जिल्हा परिषद या कार्यालयांमध्ये दर्शनी भागावर माहिती पत्रके लावण्यात यावीत. माहिती पत्रकांमध्ये अर्ज कोणत्या तारखेपासून कोणत्या तारखेपर्यंत (शासन निर्णया सोबतच्या परिशिष्ट "अ" मधील अ.क्र.२ येथील नमूद कालावधी) स्विकारण्यात येतील, अर्ज ई-टिबक प्रणालीमध्ये ऑनलाईन पद्धतीने स्विकारणे, योजनेचा लाभ घेण्यासाठी आवश्यक असलेल्या अटी व शर्ती, अर्जदाराने अर्जासोबत सादर करावयाची कागदपत्रे यांचा स्पष्ट उल्लेख करण्यात यावा.
२. शेतकऱ्यांकडून अर्ज फक्त ई-टिबक आज्ञावलीमध्ये ऑनलाईन प्रणालीद्वारेच स्विकारण्यात यावेत .

३. ई-टिबक आज्ञावलीमध्ये अर्जदाराकडून अर्ज प्राप्त झाल्यानंतर सदर अर्जाची छाननी शासन निर्णया सोबतच्या परिशिष्ट “अ” मधील अ.क्र.३ येथील नमूद कालावधीत करून त्यात काही त्रुटी आढळल्यास त्रुटीची पूर्तता करण्याबाबत तालुका कृषि अधिकारी यांनी अर्जदारास परिशिष्ट “अ” मधील अ.क्र.३(अ) येथील नमूद कालावधीत नोंदणीकृत डाकेने पत्राद्वारे कळविण्यात यावे.
४. एखाद्या अर्जदाराचा अर्ज नामंजूर झाल्यास त्याबाबतची कारणे संबंधित अर्जदारास लेखी कळवून त्याला शासन निर्णया सोबतच्या परिशिष्ट “अ” मधील अ.क्र.४ येथील नमूद कालावधीत त्याचे म्हणणे मांडण्याची/त्रुटीची पूर्तता करण्यासाठी संधी देण्यात यावी.
५. पात्र लाभार्थी जाहिर करण्याकरीता, तालुका कृषि अधिकारी यांनी लाभार्थ्यांची यादी सोबतच्या परिशिष्ट “अ” मधील अ.क्र.४(अ) येथील नमूद कालावधीत जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी कार्यालयास अग्रेषित करावी.
६. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी सोबतच्या परिशिष्ट “अ” मधील अ.क्र.४(ब) येथील नमूद कालावधीत पात्र/अपात्र लाभार्थ्यांची यादी जाहिर करावी.
७. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना कृषि आयुक्तालयाकडून अनुदानाचे वाटप झाल्यानंतर, जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी शासन निर्णया सोबतच्या परिशिष्ट “अ” मधील अ.क्र. ७ मधील नमूद कालावधीत तालुक्यांना आर्थिक लक्षांक निर्धारित करून द्यावा.
८. तालुका कृषि अधिकारी यांना जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांच्याकडून लक्षांक प्राप्त झाल्यानंतर या शासन निर्णया सोबतच्या परिशिष्ट “अ” मधील अ.क्र. ८ मधील नमूद कालावधीत मंजूर लक्षांकाच्या मर्यादेत प्राथम्य क्रमानुसार (first come first serve) अर्जदारास पूर्व मान्यता ऑनलाईन प्रणालीमध्ये भरण्याबरोबरच नोंदणीकृत डाकेने पत्राद्वारे कळविण्यात यावी. पूर्व मान्यता न घेता शेतकऱ्याने सूक्ष्म सिंचन संचाची उभारणी केली असेल व अनुदानासाठीचा प्रस्ताव सादर केला असेल तर अशा शेतकऱ्यास अनुदान अनुज्ञेय असणार नाही.

९. अर्जदाराने पूर्व संमती घेवून सुक्ष्म सिंचन संच बसविल्यानंतर आवश्यक कागदपत्रासह अनुदान मागणीचा प्रस्ताव तालुका कृषि अधिकाऱ्यांकडे सादर केल्यानंतर तालुका कृषि अधिकारी यांनी प्रस्तावाची छाननी करून बसविण्यात आलेल्या सूक्ष्म सिंचन संचाची मोका तपासणी शासन निर्णया सोबतच्या परिशिष्ट “अ” मधील अ.क्र. ९ मधील नमूद कालावधीत संबंधित अधिकाऱ्यामार्फत करून मोका तपासणी अहवालाची ई-टिबक आज्ञावलीमध्ये नोंद घ्यावी.
१०. मोका तपासणी झाल्यानंतर तालुका कृषि अधिकारी यांनी अनुदानाची परिगणना व अनुदानाची शिफारस करण्यासाठी प्रस्ताव शासन निर्णया सोबतच्या परिशिष्ट “अ” मधील अ.क्र. १० मधील नमूद कालावधीत उपविभागीय कृषि अधिकारी यांच्याकडे सादर करावा.
११. तालुका कृषि अधिकाऱ्यांकडून अनुदान परिगणनेसाठी प्राप्त झालेल्या प्रस्तावाची उपविभागीय कृषि अधिकारी यांनी मार्गदर्शक सूचनांनुसार परिगणना करून शासन निर्णया सोबतच्या परिशिष्ट “अ” मधील अ.क्र. ११ मधील नमूद कालावधीत प्रस्ताव जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांच्याकडे शेतकऱ्यांच्या खात्यात अनुदान जमा करण्याची शिफारस करावी.
१२. जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांच्याकडे प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर, अनुदानाची रक्कम शासन निर्णया सोबतच्या परिशिष्ट “अ” मधील अ.क्र. १२ मधील नमूद कालावधीत ऑनलाईन पद्धतीने (RTGS द्वारे) लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात जमा करण्यात यावी.
१३. जिल्हा पातळीवरील अंमलबजावणी यंत्रणेने लाभार्थ्यांची निवड आणि अनुदानाचे वितरण पारदर्शक पद्धतीने व त्वरेने होईल याची खातरजमा करावी व सर्व ठिकाणी एकसमान पद्धती अवलंबण्यात यावी.
१४. या शासन निर्णया सोबतच्या परिशिष्ट “अ” अन्वये ठरवून दिलेल्या वेळापत्रकानुसार योजनेची अंमलबजावणी करण्याची संपूर्ण जबाबदारी संचालक, फलोत्पादन यांची राहिल.

योजना अंमलबजावणीसाठी मार्गदर्शक सूचना:

प्रधान मंत्री कृषि सिंचन योजनेतर्गत केंद्र पुरस्कृत सुक्ष्म सिंचन योजना राबविताना पुढील सूचनांचे काटेकारपणे पालन करण्यात यावे.

- १) सदर योजनेची अंमलबजावणी करताना केंद्र शासनाने सन २०१४-१५ या वर्षात राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियान राबविण्यासाठी निर्गमित केलेल्या संदर्भाधीन अ १.क्र.येथील मार्गदर्शक सूचनांचा अवलंब करावा.
- २) संचालक (फलोत्पादन) यांनी जिल्ह्यांना आर्थिक लक्षांक जिल्ह्यातील खातेदारांच्या जनगणनेनुसार ठरवून द्यावे. तसेच जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी तालुक्यांना आर्थिक लक्षांक तालुक्याच्या खातेदाराच्या जनगणनेनुसार ठरवून देण्यात यावेत.
- ३) प्रधान मंत्री कृषि सिंचन योजनेंतर्गत केंद्र पुरस्कृत सुक्ष्म सिंचन योजनेचा भर ठिबक व तुषार सिंचन, पाणी उपयोजन आणि वितरण व्यवस्था, दुय्यम साठवणुक आणि निचरा विकास यासारखे तंत्रज्ञान यथायोग्य विकसित करुन पाण्याचा काटकसरीने वापर करण्याची क्षमता वाढविण्यावर असेल.
- ४) शेतकऱ्यांवर भुर्दंड पडणार नाही अशी स्थळ आणि पिकनिहाय विनिर्दिष्ट तांत्रिक सिंचन यंत्रणा अवलंबण्यात यावी .(Cost Effective Micro Irrigation System) म्हणजेच भौगोलिक संरचना व पिकांचा प्रकार विचारात घेवून सुक्ष्म सिंचन संच बसवावा.
- ५) सुक्ष्म सिंचनासाठी फळबागा तसेच कृषि पिके यांच्यासाठी ही अनुदान देण्यात येते. तथापि, मंजूर अनुदानापैकी कमीत कमी २५ % अनुदानाचा वापर पिक क्षेत्रासाठी करण्यात यावा.
- ६) पाण्याचे परिणामकारक व्यवस्थापन, पिक व जमिनीचे विकास व्यवस्थापन उपाययोजना यासाठी आवश्यक प्रशिक्षण देण्यात यावे.
- ७) उचित तंत्रज्ञान, शेती पद्धती आणि तांत्रिक मदत यांच्या निवडीसाठी ICAR संस्था, राज्यातील कृषि विद्यापिठे, कृषि विज्ञान केंद्रे, आत्मा आणि नामांकित स्वयंसेवी संस्था यांचा सल्ला घेण्यात यावा.
- ८) कृषि सहायक १००%, कृषि पर्यवेक्षक ५०%, मंडळ कृषि अधिकारी ३०%, तालुका कृषि अधिकारी २०%, उपविभागीय कृषि अधिकारी ३%, जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी १%, विभागीय कृषि

सहसंचालक प्रतिमाह ५ संच, संचालक फलोत्पादन प्रतिमहा १ संच यांनी याप्रमाणे बसविण्यात आलेल्या संचाची मोका तपासणी तातडीने करावी.

- ९) योजनेच्या योग्य सनियंत्रणासाठी विभागीय स्तरावर पथक निर्माण करावेत व या पथकामार्फत कमीत कमी १५% आंतरविभागीय मोका तपासणीची पुनर्पडताळणी करण्यात यावी. यासाठी लागणारी वहाने भाडेत्वावर घेण्यात यावीत व यासाठीचा खर्च केंद्र शासनाच्या निकषाप्रमाणे प्रशासकीय निधी वापरून करावा.
- १०) मार्गदर्शक सुचनामधील तरतूदी व मानकांनुसार शेतकऱ्यांने उपकरणे बसविलेली आहेत यांची खातरजमा केल्यानंतरच अनुदानाची रक्कम अदा करण्यात यावी.
- ११) संपूर्ण राज्यातील जिल्हा निहाय लाभार्थ्यांची यादी आयुक्तालय स्तरावर एकत्रित करून राज्य शासनाच्या संकेत स्थळावर प्रसिद्ध करण्यात यावी. मंजूर अनुदानापैकी कमीत कमी ५०% अनुदान अल्प व अत्यल्प भूधारक प्रवर्गातील शेतकऱ्यांसाठी वापरण्यात यावे. ३०% लाभार्थी महिला असाव्यात (अल्प व अत्यल्प प्रवर्गातील महिला १५% व इतर प्रवर्गातील १५%). अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमातीसाठी एकूण अनुदानाच्या अनुक्रमे १६% व ८% किंवा जिल्ह्यातील अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमातीच्या लोकसंख्येच्या प्रमाणात निधी खर्च करण्यात यावा.
- १२) लाभार्थ्यांची यादी व त्यांना देण्यात आलेले अनुदान या बाबतची माहिती ग्रामपंचायतीच्या फलकावर दर्शनि भागावर लावण्यात यावी त्याचप्रमाणे शासनाच्या संकेत स्थळावर प्रसिद्ध करावी.
- १३) योजनेचा सविस्तर त्रैमासिक प्रगती अहवाल पुढील त्रैमासिकाच्या पहिल्या महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत त्याचप्रमाणे वार्षिक प्रगती अहवाल आर्थिक वर्ष संपल्यानंतर तीन महिन्यांच्या कालावधीत कृषि व सहकार विभाग, कृषि मंत्रालय, भारत सरकार यांच्याकडे तसेच राज्य शासनाकडे पाठविण्यात यावा.
- १४) प्रधान मंत्री कृषि सिंचन योजनेतर्गत केंद्र पुरस्कृत सुक्ष्म सिंचन योजनेच्या संकेत स्थळावर मंजूर वार्षिक कृति आराखडा प्रसिद्ध करण्यात यावा. त्याचप्रमाणे प्रत्येक महिन्याला योजनेची भौतिक

आणि आर्थिक प्रगती या बाबतची माहिती अद्ययावत करण्यात यावी व मार्गदर्शक सूचनांसोबतच्या परीशिष्ट - III मध्ये प्रधान मंत्री कृषि सिंचन योजने अंतर्गत केंद्र पुरस्कृत सुक्ष्म सिंचन योजनेच्या संकेत स्थळावर प्रसिद्ध करण्यात यावी.

१५) जनजाती उपयोजना (TSP) आणि अनुसूचित जाती उपयोजना (SCSP) या घटकांच्या भौतिक आणि आर्थिक प्रगती बाबतची माहिती कृषि व सहकार विभाग, कृषि मंत्रालय भारत सरकार तसेच राज्य शासनाकडे मार्गदर्शक सूचना सोबतच्या परीशिष्ट - IV मध्ये प्रत्येक वर्षी सादर करण्यात यावी.

१६) सुक्ष्म सिंचन संचांना मान्यता ही जिल्ह्याला उपलब्ध करून दिलेल्या आर्थिक उद्दिष्टांच्या मर्यादेत देण्यात यावी. कोणत्याही परिस्थितीत त्या वर्षाच्या उपलब्ध अनुदानापेक्षा जास्त रक्कमेच्या प्रस्तावांना मान्यता देण्यात येवू नये. आर्थिक वर्षात प्रस्ताव प्रलंबित राहिल्यास संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना जबाबदार धरण्यात येईल.

१७) राष्ट्रीय फलोत्पादन अभियान, राष्ट्रीय कृषि विकास योजना आणि इतर योजनांमधून सुक्ष्म सिंचन संचांसाठी दिलेल्या अनुदानासाठी स्वतंत्र लेखापुस्तक ठेवण्यात यावे.

१८) सुक्ष्म सिंचन संचांसाठीच्या अर्जावर लाभार्थ्याने त्याचे छायाचित्र लावणे बंधनकारक करण्यात यावे.

१९) संपूर्ण राज्यातील जिल्हा निहाय लाभार्थ्यांची यादी आयुक्तालय स्तरावर एकत्रित करून राज्य शासनाच्या संकेत स्थळावर प्रसिद्ध करण्यात यावी

२०) लेखापरीक्षण अहवालातील प्रलंबित आक्षेपाची पुर्तता करून त्याबाबतचा अहवाल कृषि व सहकार विभाग, कृषि मंत्रालय, भारत सरकार यांच्याकडे पाठविण्यात यावा.

२१) सुक्ष्म सिंचन संच विक्रीची जिल्ह्यातील वार्षिक उलाढाल रु.१.०० कोटी साठी १ नमूना व ज्या जिल्ह्यात रु.१.०० कोटी पेक्षा अनुदान खर्च कमी आहे, त्या जिल्ह्यात किमान १ नमूना संबंधित जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी सुक्ष्म सिंचन संच घटकांच्या गुणवत्ता तपासणीसाठी सेंट्रल

इन्स्टीट्यूट ऑफ प्लास्टीक इंजिनिअरींग टेक्नॉलॉजी (सिपेट) या केंद्रिय संस्थेकडे पाठविण्यात यावे.

२२) संबंधित संस्थेकडून नमूना तपासणी अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर अप्रमाणीत नमुन्यांच्या बाबतीत संचालक, फलोत्पादन यांच्याकडे सुनावणी घेवून केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार सूक्ष्म सिंचन संच उत्पादकावर कारवाई करावी.

२३) सदर योजनेकरीता केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचना विचारात घेवून त्यानुसार या कार्यक्रमाची अंमलबजावणी राज्यातील सर्व जिल्ह्यात करण्याकरीता उपरोक्त सर्व सूचना/अटी समाविष्ट करून मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करण्याकरीता तसेच सूक्ष्म सिंचन उत्पादकांची नोंदणी करण्याकरीता संचालक (फलोत्पादन), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे. अनुदान वाटपाची कार्यवाही चालू आर्थिक वर्षातच पूर्ण करण्यात यावी.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०१५०८३११६५२२९३३०१ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(सु.सं.धपाटे)

उपसचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे (१० प्रती)
- २) मा.मंत्री (कृषि व पणन) यांचे खाजगी सचिव
- ३) मा.राज्यमंत्री (कृषि व पणन) यांचे खाजगी सचिव
- ४) अ.मु.स. (कृषि) यांचे स्विय सहाय्यक
- ५) कुलगुरु, (सर्व कृषि विद्यापिठे)

- ६) प्रधान सचिव (ग्रामविकास), ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ७) प्रधान सचिव (ला.क्षे.वि.), जलसंपदा विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ८) प्रधान सचिव (रोहयो व जलसंधारण), ग्रामविकास व जलसंधारण विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ९) आयुक्त (सहकार), महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- १०) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य कृषि उद्योग विकास महामंडळ, अंधेरी, मुंबई.
- ११) व्यवस्थापकीय संचालक, महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळ, अकोला.
- १२) जिल्हाधिकारी (सर्व)
- १३) मुख्य कार्यकारी अधिकारी (सर्व जिल्हा परिषदा)
- १४) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, वसुंधरा पाणलोट विकास यंत्रणा, पुणे
- १५) राष्ट्रीय कृषि संशोधन परिषद (ICAR)
- १६) संशोधन संचालक, महात्मा फुले कृषि विद्यापिठ, राहुरी
- १७) संशोधन संचालक, वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापिठ, परभणी
- १८) संशोधन संचालक, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापिठ, दापोली
- १९) संशोधन संचालक, डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापिठ, अकोला
- २०) सर्व संचालक, कृषि आयुक्तालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- २१) संचालक, महाराष्ट्र राज्य बीज प्रमाणीकरण यंत्रणा, अकोला
- २२) संचालक, वसंतराव नाईक राज्य कृषि प्रशिक्षण संस्था, नागपुर
- २३) संचालक, कृषि हवामान शास्त्र विभाग, पुणे
- २४) भारतीय हवामान शास्त्र विभाग, पुणे
- २५) विभाग प्रमुख, एकात्मिक जल व्यवस्थापन, महात्मा फुले कृषि विद्यापिठ, राहुरी
- २६) विभाग प्रमुख, सिंचन व निचरा अभियांत्रिकी, महात्मा फुले कृषि विद्यापिठ, राहुरी
- २७) विभाग प्रमुख, सिंचन व निचरा अभियांत्रिकी, वसंतराव नाईक मराठवाडा कृषि विद्यापिठ, परभणी
- २८) विभाग प्रमुख, सिंचन व निचरा अभियांत्रिकी, डॉ. बाळासाहेब सावंत कोकण कृषि विद्यापिठ, दापोली
- २९) विभाग प्रमुख, सिंचन व निचरा अभियांत्रिकी, डॉ. पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापिठ, अकोला
- ३०) सर्व विभागीय कृषि सहसंचालक
- ३१) जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी (सर्व)
- ३२) सर्व प्रकल्प संचालक (आत्मा)
- ३३) व्यवस्थापकीय संचालक, जिल्हा अग्रणी बँक (बँक ऑफ महाराष्ट्र, लोकमंगल, पुणे)
- ३४) सर्व कृषि विकास अधिकारी/सर्व उपविभागीय कृषि अधिकारी/सर्व तालुका कृषि अधिकारी/
- ३५) सर्व मंडळ कृषि अधिकारी
- ३६) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी
- ३७) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता/लेखा परीक्षण) महाराष्ट्र - १/२ मुंबई/नागपुर
- ३८) संचालक, अर्थ व सांख्यिकी संचालनालय, मुंबई

- ३९) संचालक, लेखा व कोषागार, मुंबई
४०) मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी लेखा, नवी मुंबई, वाशी.
४१) उप मुख्य लेखा परीक्षक, स्थानिक निधी
लेखा, कोकण/नाशिक/पुणे/औरंगाबाद/अमरावती/नागपुर
४२) उप संचालक, लेखा व कोषागारे कोकण/नाशिक/पुणे/औरंगाबाद/अमरावती/नागपुर
४३) सर्व कार्यासने व पर्यवेक्षिय अधिकारी (कृषि) कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
४४) निवडनस्ती.

शासन निर्णय क्र .सुसियो/२११५-प्र.क्र-४/२८४.अ दिनांक ३१ ऑगस्ट,२०१५

परिशिष्ट अ-

अ.क्र.	कार्यवाही	संबंधित अधिकारी	कालावधी
१.	क्षेत्रीय स्तरावर योजना राबविण्यासाठी मार्गदर्शक सूचना निर्गमित करणे.	संचालक (फलोत्पादन)	प्रशासकीय मान्यतेच्या शासन निर्णयाच्या दिनांकापासून ५ दिवसात.
२.	शेतकऱ्यांकडून अर्ज स्विकारणे.	तालुका कृषि अधिकारी	कृषि आयुक्तालयाकडून मार्गदर्शक सूचना निर्गमित झाल्याच्या दिनांकापासून ३० दिवसांच्या कालावधीपर्यंत.
३.	अर्जाची छाननीकरणे.	तालुका कृषि अधिकारी	अर्ज प्राप्त झाल्यापासून १० दिवसात.
३.(अ)	त्रुटी पत्रक बजावणे	तालुका कृषि अधिकारी	पुढील ५ दिवसात
४.	अर्जात काही त्रुटी असल्यास त्याबाबतची पुर्तता अर्जदाराकडून करून घेणे.	तालुका कृषि अधिकारी	१० दिवसांच्या कालावधीत.
४.(अ)	पात्र लाभार्थी जाहीर करण्याकरिता जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकाऱ्यांच्या कार्यायास अग्रेषित करणे	तालुका कृषि अधिकारी	पुढील २ दिवसात
४.(ब)	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकाऱ्यांनी पात्र लाभार्थ्यांची यादी जाहीर करणे.	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	पुढील ३ दिवसात
५	कृषि आयुक्तालयाकडून विभागीय कृषि सहसंचालकांना अनुदानाचे वाटप करणे.	संचालक (फलोत्पादन)	शासनाकडून अनुदान वितरीत झाल्यानंतर २ दिवसात.
६	विभागीय सहसंचालकानी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांना अनुदानाचे वाटप.	विभागीय कृषि सह संचालक	कृषि आयुक्तालयाकडून अनुदान वितरीत झाल्यानंतर २ दिवसात.

७	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी यांनी तालुका कृषि अधिकारी यांना आर्थिक लक्षाक निर्धारित करून देणे.	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	विभागीय कृषि सहसंचालकाकडून अनुदानाचे वाटप झाल्यानंतर २ दिवसात.
८	अर्जदारास पूर्व मान्यता कळविणे.	तालुका कृषि अधिकारी	लक्षांक प्राप्त झाल्याच्या दिनांकापासून ४ दिवस.
९	मोका तपासणी.	कृषि सहायक/ पर्यवेक्षक/ तालुका कृषि अधिकारी/ मंडळ कृषि अधिकारी/ जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	अर्जदाराकडून अनुदानासाठीचा प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर १५ दिवसांत.
१०	अनुदानाची परिगणना करून जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकाऱ्याकडे शिफारस करण्यासाठी प्रस्ताव उपविभागीय कृषि अधिकाऱ्याकडे सादर करणे.	तालुका कृषि अधिकारी	मोका तपासणी झाल्यानंतर कार्यालयीन कामकाजाच्या ३ दिवसात.
११	अनुदानाची परिगणना करून अनुदान शेतकऱ्याच्या खात्यात जमा करण्यासाठी जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकाऱ्याकडे शिफारस करणे.	उपविभागीय कृषि अधिकारी	तालुका कृषि अधिकाऱ्याकडून प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर २ दिवसांत.
१२	शेतकऱ्याच्या बँक खात्यात ऑनलाईन पद्धतीने (RTGS) द्वारे अनुदानाची रक्कम जमा करणे.	जिल्हा अधिक्षक कृषि अधिकारी	उपविभागीय कृषि अधिकाऱ्याकडून प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर ५ दिवसात.